

Ловчи Саг

БРОЈ
911

УРЕЂУЈЕ И ИЗДАЈЕ
ДУШАН ЧАМПРАГ

Нови Сад, 16 фебруар 1941

ЗА УРЕДНИШТВО ОДГОВАРА
ДУШАН ЧАМПРАГ

ГОДИНА
XVIII

× На дан света Три Јерарха, о слави Алмашке цркве, архијерејску литургију служио је епископ бачки г. др. Иринеј са целокупним новосадским свештенством.

× На света Три Јерарха у Матици српској у оквиру свечане седнице Књижевног савета, прослављена је стогодишњица од рођења Лазе Костића, коју је отворио госп. др. Александар Моч, претседник Матице српске.

× Народну забаву у Спомендому, коју је приредио Месни одбор ЈРЗ отворио је министар саобраћаја ниж. госп. Никола Бешлић једним дужим говором.

× У понедељак 24 о. м. Новосадски пододбор за обнову манастира Грачанице на Косову одржаће академију у Спомендому.

× Одбор за давање мишљења по молбама за отпис пореза у Новом Саду, почео је са радом у понедељак, 10 фебруара о. г.

× Техничко одељење Градског поглаварства израђује катастар улица, који ће знатно допринети правилном решењу многих саобраћајних проблема.

× Код 19.000 домаћинства у Новом Саду, према њиховом исказу, има око 50 вагона пшенице и пшеничног брашна.

× За градску апровизацију у Новом Саду Дипорис је одобрио вајам од милион динара.

× Присталице Главног одбора Народне радикалне странке прославили су света Три Јерарха у гостионици „Мир“. Директор у певњи г. Вилић, одржао је предавање о прошлости Народне радикалне странке.

× Новосадска добровољна ватрогасна чета приредила је у прошлу суботу врло успешну ватрогасни бал у великој дворани хотела „Слобода“.

× За претседника мађарског певачког друштва у Новом Саду, изабран је г. Томаш Александар, уредник „Регели Ушага“.

× Данас у Новом Саду гостују београдски боксери. Меч ће се одржати у великој дворани хотела „Слобода“ у 17.30 часова.

× Органи полиције ухапсили су Милеву Проданов, која је извршила разбојнички напад над Ангелином Шилић и одузела јој 1600 динара.

× Гђа Анђела Ивезић, која станује у Цара Николаја улици број 74, покушала је ових дана да се отрује.

„Зашто је Нови Сад најскупљи град“?

У 910 броју вашег листа пише „Стари посматрач“ чланак „Скупоћа у Новом Саду“ и позивајући се на чланак под насловом „Зашто је Нови Сад најскупљи град“, пише и ово: „Наводило се, да је скупоћа у Новом Саду отуд, што овде има много државних институција, наравних других установа административних, новчаних, разних предузећа, подuzeћа итд. што све изазива скупоћу“.

Ово овако, како „Скупоћа у Новом Саду“ наводи, нигде не стоји написано у чланку „Зашто је Нови Сад најскупљи град“. Истина, наведене су многе установе, предузећа и везе с Новим Садом, али нигде није наведено, да оне „отуд што их овде има много“ изазивају скупоћу. Напротив, могао би се извести други закључак, да оне са многим својим чиновницима, радницима и сарадницима и многим долазницима у град шире и јачају промет и трговање, те би се трговцима и индустријалцима и разним предузећима рентирано при јачем и бржем промету да одрже ниже цене, а не да их подижу до несмисла.

Тако нешто могло се закључити из самог чланка „Зашто је Нови Сад најскупљи град“. Кад чланак доврши набрајање установа, предузећа и др. одмах ставља питање: „Зашто је онда Нови Сад скупљи и од Загреба и од Београда?“ Па онда одмах и одговара на постављено питање: „неки ђаво морао је уплести своје прсте у ову нашу скупоћу. Нека тајна сила је посредни“, коју није тешко погодити.

Још на једном месту чланка

Ивв. бр 8994

„Зашто је Нови Сад најскупљи град“ каже се, ко су кривци скупоћи. На крају чланка стоји: „У њега су, рачуна се, најшира леђа (у Новог Сада), по којима могу сви ударати“. Кад би се уз ово још навело, да у чланак није могло све да уђе што је требало а из чега би се такође увидело, на чијој страни лежи кривица скупоћи, онда мислим, да смо овим уверили све интересанте као и г. „Старог посматрача“, да установе, предузећа и друго нису као такви криви необичној скупоћи Новог Сада.

Но кад смо у речи, да рекамо још неку реч о том, зашто је Нови Сад најскупљи град. Наши трговци, предузимачи, индустријалци и занатлије често се туже приватно и јавно, да плаћају велику увознину за увезену робу и сировину у Нови Сад. Тим хоће да оправдају дивање цена код нас. Овде имају само докелде право. Јер је државна увознина и бановинска трошарина за све градове једнака. Иако је, признајемо велика, велика је за све. Ваљда ће се и њезин степен једанпут снижити, па ће престати позивање трговаца на високу увознину и трошарину. Али је градска трошарина у Новом Саду сразмерно висока према трошаринама других градова. Ту ваља помоћи. То је у рукама града Новог Сада. Он је може спустити до крајњих граница попустљивости и могућности. Ко је прави пријатељ града и Новосађана умео би трошарину и потрошаче довести у склад, па да трошарина, кад је већ мора бити, не клима ни тамо ни амо. Р. Н.

× Соколско друштво у Сремским Карловцима одржаће ванредну скупштину, због оставке деветорице чланова управе.

× Од 1147 ученика у Петровградској гимназији 712 је завршило полугодиште без слабих оцена.

× Годишња скупштина киквидске Српске читаонице решила је, да и жене могу бити њени чланови.

× На Духове биће у Сомбору на свечан начин откривен споменик Лазе Костићу.

× На челу Соколског друштва Мокрив, поново је изабрат брат Урош Бадрлица.

× На скупштини Друштва за путеве Дунавске бановине, која ће се одржати данас у 9 часова, изабраће се нов управни и надзорни одбор.

× Два и по милиона војних стабала у Дунавској бановини угрожено је од штитаче ваши, за чега је потребно 50 вагона војних карболнеума за ефикасну одбрану, а располаже се само са три.

× Срески одбор Црвеног крста у Петровграду, са своја 382 увежбана болничара, располаже данас у случају потребе довољним бројем помоћног особља за болнице и кварталне заштитне станице.

× На годишњој скупштини Аеро-клуба у Иађији, поново је изабрана досадашња управа.

× У многим местима Сремско-карловачког среза, оснивају се пољопривредне књижице и читаонице.

× Здруживс-пољопривредни течај у Иађији похађали су у великом броју и колонисти са Моје Воље и Лукова.

× Фрушкогорска пољопривредна подружница, одржава током зиме поучна предавања.

× Аутобуски саобраћај између Новог Сада и Петровграда почео је ових дана.

× Окружан суд у Новом Саду, потврдио је пресуду ратарима из Чуруга, Тот Шавдору, Фаркаш Палу и Стојић Сави, који су осуђени због прикривања жита.

× И Мађарске редакције су повисиле цене својим листовима. Тако ће се од 1 марта о. г. „Напо“ продвати по 2 динара, а „Регели Ушаг“ и „Уј Хирек“ по 1.50 динар примерак.

× Потребно је да се што пре изгради пут, који би везао Чарвојевићеве са Великом Киквидом.

ДУШЕВНО ОРОНУЛИ ЉУДИ....

Као што се у колу криминалних типова налазе несрећници који су изгубили све услове да се зову људи, тако се у колу „реалних“ људи налазе и они душевно оронули људи који живе без љубави и идеала за виши, лепши живот.

„Ја сам реалан човек“ чује се из уста оних бедника који су огрезали у себичност те је сасвим разумљиво да се не могу загрејати ни за какву вишу идеју или мисао, нити се могу слагати са онима, који ваносним полетом душе обухватају цео свет.

У материјалистичком добу какво је данас, када је скоро сваки човек утопуо у „реалност“ — боље рећи у безобзирну себичност, где ствари и појаве добивају белег само добро срачунатог интереса, није чудо ако све постаје „реално“ и људи, и мисли, и дела, док

идеалисте у таквом друштву доживљавају као клисура у мору, ударце бесних валова.

Душевно оронули људи — „реалисте“ — боље рећи разарачи и тровачи живота, не знају, да су они у свету реалности пали и душевно и морално, и да у губитку тих виших сила не виде и не могу више ни видети свет идеја, мисли и лепоте. Када би неким чудом говеда по пољу могла говорити, она би сигурно једног Рафасла назвала будалом, сањаром или нерезалним човеком, јер тамо, где говеда виде само храну за желудац, Рафасло је видео чаробне нијансе боја, склад и хармонију вечне лепоте природе.

Људи, оронули у свом душевном животу, не могу, као ни говеда, да виде у стварима и појавама чари ни лепоте, ни идеје, ни истине. Они су се за-

вукли у уску љуску свога егизма, изгубили меру, коју само љубав може дати... Упознати ствар дубоко, упознати силе и законе света може само човек који рони и продира, што значи, човек који љуби, не себе ради себе, већ и ради свога ближњег. Треба имати душу с којом се човек може расплутати да би себе нашао у свету и свет у себи. А то није савршенство. То је највиша реалност до које долазе само одбраници велике душе, који носе луч истине и који кажују залуталом човечанству путеве достојне човека.

Како су одвратно смешна ова двојножна говеда, који из дубине повоја у који су пропали, довикују орловима људским, који виде друкчији, лепши свет: „Ми смо реални! Ми смо реални!“

Да, да! Ви сте реални али у паду. У поразу! У разврату! Ви сте реални у рушењу и разоравњу живота. Ви сте реални што ваша реч „реалан“ више годи него омражена реч егизма. Ви сте реални јер сте без срца и душе. Ви сте реални, јер неможете бити верални. Па, када сте такви, далеко вам лепа кућа била. *Д. Славих*

ШТРОСМАЈЕР

Др. Јосип Јурај Штросмајер, бискуп, велики поборник југословенске идеологије, политичар и народни вођа рођен је 4 фебруара 1815 године у Осеку. Умро је у 91 години живота као бискуп ђаковачки 8 априла 1905 године.

Штросмајер је још онда, кад је Југословенство изгледало нестварљиво, схватио да су Срби, Хрвати и Словенци једнокрвна браћа, и цео свој живот и рад посветио је своје народу и Југословенству. Без страха и одлучно, Штросмајер је ваступао и штитио подједнако интересе Срба, Хрвата и Словенаца.

У почетку шездесетих година Штросмајер је почео да се бави активно и отворено политиком. Његов програм био је управо наставак рада илирске народне странке и на политичком и на културном пољу, а имао је чисто југословенско обележје. У свима својим говорима и проповедима трудни се да истакне оно, што је код сва три племена нашег народа заједничко и што сведочи и доказује да су браћа и по крви и по језику. Југословенство је за Штросмајера претстављало народну заставу под којом треба да се окупе сва три наша племена и да заједнички сложено раде на националном, културном и просветном пољу.

Штросмајер је још од године 1860 почео да ради на оснивању југословенске академије, коју је најзад отворио једним сјајним говором 28 августа 1867 године.

Месеца априла 1861 године Штросмајер је одржао у Хрватском сабору говор о потреби што скорјег оснивања свеучилишта у Загребу. Сабор је исте године прихватио и одобрио правила за свеучилиште, а 21 октобра 1866 године поводом прославе 300-годишње смрти Николе Зринског, Штросмајер је послао одбору за прославу у Ђакову писмо и 50.000 ф-

ринта за свеучилиште у Загребу, које је отворено тек 19 октобра 1874 године. Свечаном отварању присуствовао је и Штросмајер.

Године 1865 Штросмајер је помогао и оснивање штампарије на Цетињу. Помагао је и Матици српску и Матицу хрватску и књижевни рад Угљешеновића и Сундетића. Посебном окружном препоруком је Вуков речник и откупљивао је на стотине примерака народних песама.

Његове доста честе посете Београду, где је приман са подједнаком пажњом од тројце ондашњих српских владара Александра Карађорђевића, Кнеза Михаила и Краља Милана као и од поглавара српске цркве и народа, који му је увек приликом доласка приређивао срдачне и бурне манифестације, сведоче јасно колико је његов рад уопште био значајан и шта је његова узвишена личност претстављала за све народе словенског Југа.

Са пуно љубави, пожртвовања и преданости Штросмајер је припремао издање ђаковачке катедрале, чија је награда

на почела године 1867, а довршена године 1882. За издање катедрале утрошено је 1.200.000 форинти, од које је суме Штросмајер сам дао 772.000.

Животни програм бискупа Штросмајера, великог југословена остао је овековечен у његовом храму — у величанственој ђаковачкој катедри, а изражен је и уткан у извесне симболичне фреске и узидан у моћне стубове и сводове ове изванредно лепе грађевине, на чијим је улазним вратима исписано: „Слави Божјој, јединству цркава, слози и једанству народа мога“.

Године 1888 Штросмајер је прославио 50-годишњицу своје свештеничке службе, а године 1890, 50-годишњицу свога бискуповања. У овом прослављању учествовао је не само читав Словенски југ, него и претставници свих словенских народа.

У знак признања и поштовања успомене на великог југословена, бискупа Штросмајера, сваке године на дан 4 фебруара у свима школама наше отаџбине држе се предавања о његовом животу и раду.

Оставка г. Др. Лазара Марковића министра правде

Поводом оставке министра правде г. др. Лазара Марковића доноси радикалски лист „Дело“ ове редове:

Оставка др. Лазара Марковића није објављена и није могуће о њој говорити друкчије него као о једном факту који постоји и који сам по себи има значаја. Изласком г. Марковића из владе г. Цветковића, радикална група иступила је из коалиције странака, које су подрживале владу, и данас има слободан, независан став. Кад се саставе Главни Земаљски Радикални Одбор, он ће имати да саслуша извештај г. Марковића о разловима који су довели до оставке, па ће том приликом донети одлуку о даљем политичком раду и о држању радикала у садашњој ситуацији. Међутим потребно је још сада нагласити да главни наш програм о уједињењу радикала као о једној битној државној и народној потреби није науколико

тангиран, и ми ћемо још већом енергијом наставити рад у томе правцу, у уверењу да радикалске народне масе које су тај програм прихватиле, једнодушно стоје иза Земаљског Радикалног Одбора и г. др. Л. Марковића у овом за нас радикале најважнијем питању.

Што се тиче споразума са Хрватима, ту такође наша група нема разлога да мења своје гледиште и свој став. Ми остајемо и даље при својем уверењу о потреби споразума и о прихватању акта од 26 августа 1939 године. Али као радикалска група не учествује више у извршењу споразума и у спровођењу те нове политике, природно је да се наш став у томе погледу има прилагодити новим чињеницама. О томе ће такође донети одлуку Главни Земаљски Одбор када буде саслушао извештај свога претседника госп. др. Лазара Марковића.

Балови са народном ношњом....

Већ више година у српским крајевима има балова, када госпође долазе у народној ношњи, обично само за ту ноћ посуђено.

Је ли повод таквом костимирању у прилику за народни костим или у националном осећању или је то само обична — сада модерна — маскерата? На то питање не одговарам. Чињеница је, да одело за поселивање тих балова врло јевтино стоји и да такво одело може да се носи за бал и по више година. Тако и у једној сезони за равне балове у разним местима. Госпође, које ради скуких тоалета, не би никако ишле на балове, овако бар имају прилике, да иду и да се проведу са минималним трошком.

Ове године „свесловенски“ бал у Новом Саду био је добро посећен, готово све даме у народној ношњи, а требало би да у другим халимама и не дођу.

Највише било је сремске, недавно обновљене, ношње укусне и доста верне традицији. Није било граничарске ношње јер су и Митровчанке узеле сремску ношњу за своју. А граничарска некад првена ткана рубина са широким расплетом на доњци или са богатом шупљомом, па кад се горња рубина задигне, а оно засја бела шупљика и бели се као снег! Не ће да обнове ту ношњу, јер не ће да носе кожухе са фином апликацијом од коже и огледалаца.

И Славонке из Жупане дошле. А не носе више златом везене танке рубине и оплећке са богатим везом шљокницама, са свиленицом марамом око грудију, са ресама и са свиленим кецељом, широком и танком. Само још девојке лети у цркву или у коло носе те лепе хаљине.

Да нам гђа Јасна Беловић у свом великом лексикону није

описала сву ту чаробну лепоту, нестало би је без трага. Место дуката данас у неким српским местима носе урамљене хиљадарке. Ово је крајњи неукус и протачлук. Како то нико не забрани?

Види се, да народ полако, али сигурно губи осећај за лепоту, губи садржај своје душе. Наша сељанка иде не баш полако, али сигурно онамо, куда је воде бездушне учитељице и друге заводнице, у интернационалну моду, у одрицање од своје традиције, од моралног закона и од Бога. Унутрашња и спољашња архитектура словенске душе то је вешто, за што данас нико код нас не мари! Док други велики народи величају свој мит, своје расне врлине и светињу народног духа као вешто најважније (Росенберг) код нас само оно вреди, што је купљено на туђим пијацама, што је ишчитаво у туђим књигама. Ми смо увек у ставу ропском према туђем духу и према туђој проблематици.

Узалуд дивне проповеди епископа Николаја Велимировића о сејачима ветра, који данас жању буру и жњеће је још дуго и сејаће је још дуго онима, који се од ње не чувају. Узалуд голџа предавања Јасне Беловић о врлинама словенског духа. Јесу ли то биле шаке песка, којима се не може зауставити поплава, кад су велики и моћни порушили бране и кад је поплава туђинштинска журнула и у наше тихе домове, посећи на мутним валовима лепе наше ношње, богоносне благодане, fine везове и старинске чудотворне молитве...

Натуралистички апсолутизам не да, да се данас таквим светињама веселимо, тешимо, хвалимо. Тешко нама!

Војводина има најлепше жене у Југославији, а некада је имала и најлепше ношње, fine, отмене, скупоцене, али руком ткане и везене, огромном снагом стрпљења и љубави за лево. („Нови Сад“ број 910). На будимпештанској изложби 1900 (милениум) оне су последњи пут као чаробна принцеса засјале пред светом. Изложила их је одлична госпођа Савка Суботић. Ту су их странци као халву покуповали и кући се више нису вратиле. Буњевке и Шокице, не само Сремнице, биле су у везу вештачкије каквих више нема! Са дивним халимама променио се и садржај душе наше жене у свима крајевима наше отаџбине. Наш словенски свет црпео је снагу из земље, коју је обрађивао својим рукама, а смисао живота из неба, које је сјало над знојавим радом његовим и над благим данима његовим.

Има једна легенда код Хрвата, по којој су они доведени у крајеве од петоро браће и две сестре. Ево им имена, која нису историјска, него симболична: Клок геније жита, Косец косач, Љубен геније плодности и љубави, Михал и Хрвај, па две сестре Туга и Буга. Михал и Хрвај симболишу вечиту борбу, која се зими одиграва у природи, када геније плодности одлази у подземни свет, одакле га Љубен у пролеће ускршава. А Туга и Буга, то су певачице тужбалице, што су после жетве

орале по пустим њивама северних Словена (Бугарити-запевачи). Тако тумачи етнограф Хрвати сада имају крилатице о сељачкој култури и сељачким фестивалима, о обнављању ношње и т. д. О писању хрватске етнографске нарочито. Али на великом новинарском балу у Загребу од 300 дама имала је само једна дама — неку воћ — лепу, оригиналну сељачку хрватску чипку на хаљини. Све остало само туђинску раскош и моду, хермелине и беле лисице. А кумек из Загора то зна, и „мисли си своје — праф има...“

Славица Шарунчина

Привредне вести

У „Службеним Новинама“ објављена је Наредба о контроли извоза сточне хране. Према овој Наредби контролу ће вршити Дирекција за спољну трговину, а за извоз ових производа потребно је извозно уверење ове Дирекције.

Министар финансија довео је одлуку да се продајна цена бензинске мешавине утврђене 23 новембра 1940 године, повећа за 0,90 динара по литру, тако износи Динара 8,25 — односно Динара 8,50, односно 8,60 по литру.

1 о. м. ступила је на снагу Уредба о завођењу карата за хлеб и брашно у Дравској бановини. Од 1 марта о. г. извршиће се рационарање и других животних намирница на подручју ове бановине.

У Народној банци је, у последње време клиринг слободних девиза све већи и већи. Ова расположива количина девиза износи око 3 милијарде динара и биће употребљена за обезбеђење увоза сировина и осталих артикала из девизних земаља за тромесечје Јануар — март о. г.

Донета је одлука да се изврши повећање акционарског капитала Југословенског челика а. д. у износу од 200 милиона динара. Две трећине овог износа уплатиће држава, а једну трећину Државна хапотекарна банака.

Трговачки промет преко Марибора је веома жив. Последњих дана извезено је за Немачку преко Марибора 10 вагона пасуља из разних крајева наше земље. Од сада биће извезено сваког дана по 10 вагона ове робе. Поред тога дневно пролази преко ове железничке станице за Немачку и по неколико вагона говеда, свиња, телад, јаја и већа количина малих пакета.

Од 31 Јануара, у Скопљу је завведен хлеб од мешавине 60% пшеничног и 40% кукурузног брашна. Справљање и продаја хлеба од белог брашна изузетно је дозвољена само оним пекарама које лиферију хлеб за болеснике и то у одређеним количинама.

Градско поглаварство у Загребу вустило је у промет фор-

муларе за добијање потрошачких карата, које се заводе на све важније животне намирнице.

На основу Наредбе о контроли извоза живе стоке, Дирекција за спољну трговину позвала је све извознике који желе да се региструју за извоз стоке, да јој поднесу молбу најдаље до 28 о. м. а уз молбу и сва потребна документа за ову регистрацију.

На територији Бановине Хрватске врше се радови огромних размера за електрификацију железничких пруга и свих села на подручју ове Бановине. Према овом огромном пројекту биће саграђене три хидро-електричне централе са укупним капацитетом од 70.000 кв. сати дневно. Ови радови биће завршени већ почетком 1942 године и стајаће преко 200 милиона динара.

Југославија и потреси у свету....

„Нова Српска Рвјеч“, Загреб, у броју од 30 Јануара, на уводном месту доноси чланак под горњим насловом у коме се поред осталог углавном каже:

„Ми смо се ослободили и ујединили ратним и револуционарним путем. Ми са територије бивше Аустро-Угарске спремамо смо се деценијама за обарање туђинске власти. Сва наша усмена и писмена национална пропаганда, па и она која није носила југословенско обележје, била је у ствари бундистка, полуреволуционарна да у току прошлог Светског рата поприми изразиту превратничку форму.

За нас је, дакле, први Светски рат свакако био револуција јер је само она могла да Србе, Хрвате и Словенце тако нагло и без дугих државопривних погађања споји у један сасвим нови државни склоп. Ми смо се нашли 1918 године пред свршеним чланом: пред Југославијом пре него што смо дошли да се детаљно договоримо и споразумемо под којим ћемо условима у њој живети.

Онда је разумљиво да смо — после постављања југословенских државних граница — накнадно ипак ушли у дискусије о нашем коначном државном уређењу. И даље, јасно је да се у тим нашим разговорима и преговорима морале сукобити и различите концепције, од којих је наравно она југословенска револуционарна била најборбенија и најистакнутија.

Развиле су се врло живе унутрашњо-политичке борбе у којима су учествовали врло

Објављени су рачун изравњања и рачун губитка и добитка Поштанске штедионице за 1940 годину, која су прегледани и одобрени од стране Главне контроле. Биланс ове установе за 1940 годину показује чист добитак у износу 114.284.967,12 динара односно за 35.578.648,83 динара више него у 1939 год.

Министарство за снабдевање и исхрану скреће пажњу свим млиновима у земљи да се придржавају прописа предвиђених Уредбом о мељању и хлебу од 10 децембра прошле године. Предвиђене су строге санкције (упућивање на принудан боравак и рад, конфискација брашна произведеног противно прописима ове Уредбе и новчана казна до 500.000 динара) за оне који се не буду придржавали поменутих прописа.

грлато и многи недорасли, ограничени, контрареволуционарно расположени, заслепљени. Југославија је имала муке да се одржи јединствена у вртлогу наших партиских теревенки и прогоњења.

Победили смо дојучерашње господаре, али нисмо успели да победимо сами себе, своје страсти и мане, у најсјајнијем часу наше повести, у часу добијања прве југословенске самосталне државе. Кад је големи циљ био остварен, ми смо себи поставили унутар граница задан малих циљева, а да бисмо их постигли почели смо да се гушамо на разним споредним путевима.

Данас смо већ одмакли од ових најопаснијих ситуација кад вам је изгледало да се никада нећемо објаснити шта смо и шта треба да радимо у овом сектору Европе. Међутим увек смо знали да се тргнемо у последњем тренутку и да зауставимо своја кола која су полетела низ брдо.

Наша национална револуција донела је позитивне плодове. Ми смо слободни и уједињени. Ми гледамо и слушамо. Нисмо се ископчили из тока европских збивања нити оградиле кивеским видом од суседа. Ми смо неутрални али нисмо дремљиви ни апатични. Звимо своју снагу и свесни смо чистоте и оправданости нашег става.

Са сјајним доказима о својој способности за живот проживели смо једну светску и једну нашу револуцију у Југославији ће живети ма шта се око ње догодило“.

МИТОС ДВАДЕСЕТОГ СТОЛЕЂА

Под овим насловом написао је Алфред Розенберг још 1925 год. књигу, која је штампана у Берлину год. 1935 и 1939 и која је толико фасцинирала свет, да је до данас о њој написана читавој литератури.

Шта је садржај те чувене књиге? Има ли она и за нас неку важност, за нас који увек трчимо за туђим пијацама у свему, а највише у духовној храни. Теолог *Walter Künneth* написао је године 1935 одговор

на ту књигу, која је у једној години доживела три издања. Ова каже: Митос је велико питање садашњице на хришћанско посланство цркве. То је нордијски митос о националној немачкој религији, али у супротности са хришћанством. То је религија крви, расе, чисти и поноса немачке душе. Митос тражи религију, која ће бити само немачка без туђих примеса, што кваре немачку крв и расу. Ова кнда са сирско-

Школа за лечење говорних мана отвара се у Новом Саду

Државна помоћна школа и Државна школска поликлиника отварају у Новом Саду школу за лечење говорних мана: муцања, тенања итд. У њој ће радити два наставника Државне помоћне школе и два лекара, г. др. Б. Никетић и г. др. Н. Матајевић. Заинтересована лица треба да се пријаве лично управи Државне помоћне школе у Новом Саду у Словачкој улици број 23. Настава је у овој школи потпуно бесплатна. Могу се пријавити лица свих узраста оба пола.

Почетак и место рада биће путем „Новог Сада“ накнадно објављено.

Јеврејско-афричком библијом, а надовезује на Ничез, Шопенхауера, Вагнера, а највише на верног Екехарта и његову мистику, која је пре 600 година узбудила духове. Човек у шлему, то је човек највиших врлина расе, њене честитости и њене племенитости, то је богососац, данашњи идол над идолима — богочовек. Извор етоса је душа расе и само крв народа са севера има сва та висока својства, само у њој је божанство и свака етичка вредност — по Розенбергу. Све, што тој раси користи, то је добро, што јој шкоди или што јој није сродно, то је рђаво. По њему нордијски човек не подлежи лако никаквим искушењима као људи других раса, нити зна за страсти и неумереност у свом херојском елану у својој животној храбрости и величини. Његова чиста крв је највиши етички ауторитет. Хришћанска црква римска и Лутерова осудили су ову нову религију крви и расе и боје се, да ће она поткопати све темеље хришћанске етике, брак и васпитање деце окренути у стравпутицу, која ће раси више шкодити него користати.

Без божјег закона, без Христа, не може бити благослова на земљи, а хришћанство никад није сметало, да се нарочите расне врлине развију*) до највећег потенцијала. Зашто би данас?! „In hoc signo vinces“.

*) Врло је интересно, да смо и ми Јужни Словени готово од првих времена хришћанства имали (и данас имамо) своју народну религију, која ипак никад није дошла у сукоб са Христовом црквом, него је упоредо са њом вршила велику задаћу бодрења духова, нарочито кроз дуге векове робовања. (Види „Нови Сад“ број 910). Црква није имала разлога да народу брани народне благодане, пуно топле симболике.

Без икаквих утицаја с поља, без „реформатора“ народ је сам из своје душе поставио за главну врлину честитост. На благодане народ је ишао да честита овим речима: Честита ти душа пред Богом. Зато се реч „честитање“ и не може пренести ни на која језик; она је само у једној нашој. Она не значи желети добра земаљска, *felicitet Glück wünschen*, него само жели постићи највиши идеал честитости, поштења усрдност са оцем небеским и са људима. То је централни доживљај словенске душе, најдубљи метафизички корен свих осталих народних врлина и духовна кичма његова. Увек је, живећи међу неверцима, пазио, да му нико тај идеал не отрује и сав је социјални и породични живот обухватио великом врховном жељом за честитост. Васпитање деце, живот жена и сав рад у пољу и у кући, са благом и браћом био је надахнут њиме. А поред тога никакве надметности или гордости, никакво пражелживање „надчовека“ или Бога човека, него детња смерност у свакој побожности, било црквеној или народној. Истом данашње мутно време отима народу ову племениту веру праотаца.

Јелица Беловић

Извештава се цењено грађанство Новог Сада и околине, да је у Новом Саду, у Краља Петра II 2 (поред „Аполо“ кина) отворена нова погодно-галантериска трговина

„ЈАША“

у којој ћете у свако доба моћи наћи богат избор дамског, мушког и дечјег веша, као: кошуља, чарапа, спавачица, пуловера, рукавица и све остале у галантериску струку спадајуће артикле. Незаборавите, да ће те у овој радњи бити увек најбоље најтачније и ув најсолидније цене послужени, за чега Вам јамчи

„ЈАША“
НОВИ САД
Краља Петра II ул. 2
(поред „Аполо“ кина)

Чувајмо наше

У хладу платана
широких,
одмара се
шарени свијет.
То је све туђе
мојему срцу,
ту није за мене лет.

Ту нема драгога
домаћег руха
завесног
стобојном шаром.
Замјенили већ смо
и поштење своје
с туђим
лажљивим даром.

Мртва је срећа
варода мога.
Наш град се
продаје слијепо.
Домаће за нас
не вреди ништа,
све туђе је
добро и лијепо.

Домаћи свијет се
у куће стисно,
зрињевцем
шећу даме.
У хладу платана
у срцу града
туђинце видиш саме.

Од говора туђег
уши те боле,
ах где су
домаће ријечи?
Болесни сви смо,
а грозница страна
својим нас
духом лијечи.

Па зар ће још дуго
наш град робоват
под притиском
стране моде.
Малена псега,
те љубице дама,
замјенил би
морале Роде.

Ивица Чермак

Пиће и бубрези

У ниву поремећаја које алкохолна пића изазивају у човечијем телу, долазе и неколико врста на бубреге.

Познато је да се рад бубрега састоји у пречишћавању течности уветих у човечији организам, па један део одлази у крв, а други се избацује напоље . . .

Употребом алкохолних пића, у великим количинама, бубрези се преоптерећују, морају да раде више него обично и стога брво малаксају и слабе. То слабљење бубрега има далекосежних последица за цео организам, јер тада није у могућности да отстрани равне штодљиве материје и отрове из човечијег тела.

Нарочито брво слабљење бубрега опажа се код оних који много пију пиво, јер они тако уносе по неколико литара, често пута, дневно.

Поред тог замора, који изазива сувишна количина течности, сам алкохол раворно де-

Модерно реновирана, проширена и преуређена

ЕЛИТ

КАВАНА-БАР Сваког 1-ог у месецу преко пута нов артистички програм у кавани и бару

дује на бубрежна ткива, изазивајући временом врло тешка обољења.

Најчешћа су обољења код алкохоличара: запаљење бубрега, крварење у мокраћи; затим бледило, подбулост, тровање крви, водена болест, грчеви . . .

А ко једанпут навуче бубрежну болест, тешко је излечити. И обично од ње и умире.

30 страних речи . . .

Аргументат, доказ, основица.
Атак, навала, напад.
Бигамија, двоженство.
Декласирати, разредити, некоме смањити положај.

Депозит, полог.
Детонација, прасак, пуцањ.
Екстаза, зanos, одушевљење.
Емблем, ознака, грб.
Фундирати, основати, утемељити.

Гувернер, намесник управитељ.

Информација, обавештење, извештање.

Инвестирати, уложити.
Каос, смеша, збрка, неред.
Конференција, договор, савет.
Ламентирати, јадиковати, нарицати.

Маршрута, одређени правац.
Маса, гомила.
Неурастенија, живечна слабост.

Нумизматика, сабирање старог новца.

Официјозно, службено, вољно.
Окулиста, лечник за очне болести.

Овално, дугољасто, јајолико.
Пација, страст, особита воља.
Персона, особа, лице.
Регулација, уређење, исправљање.

Репутација, углед, слава, глас.
Рубрика, одељак, ступац.

Сениор, старији.
Сигнирати, означити.
Сервирати, послужити, подврити.

Узроци и лечење премуклости, нарочито у хладније и влажније дане

Промуклост може да се појави из најразноврснијих разлога. Најобичнија кивавица може да проузрокује промукао глас, који настаје заједно с кивавицом. Често не мора да буде по среди никакав назоб, него може да буде проузрокован чисто механичким надражајем грла и његове слузнице, као што су викање, певање, говор или какво друго напревање.

Промуклост се појављује и услед многог пушења или пића, које обично пролази после дуже паузе у пушењу или пићу.

Најчешћи узроци промуклости остају, ипак, назоб у равним облицима, а најчешће као акутни или хронични катар грла. Туберкулозе плућа, а нарочито

грла, такође проузрокује промуклост.

Постоје још и други узроци као што су реуматизам, оток жлезда, запаљење живаца пнеуризма и други.

Ако при овим обољењима не помажу обични лекови, ћутање, уздржавање од пушења и пића, узимање бонбона, које одржавају грло влажно и на тај начин смањују надражљивост, стављање топлих облога око врата, инхалације, треба да се обрати лекару који ће прегледати грклан и установити прави узрок промуклости.

* ТРЕВАТЕ ЛИ? Кућу на спрат, кућу привезну, вилу, салаш, земљу, виноград, градилиште, фабрику! Највећи избор у целој држави једино располаже Завод купопродаје некретнина ув солидне цене ДУШАН МИРКОВ, Нови Сад, Краља Петра I. бр. 3, Телефон: 29-54.

Мале научне занимљивости

Земљина кугла губи сваке године по један кубни километар од своје запремине. То су ситне материје, које се губе у васиони, махом прашина.

Код Црнаца племена Банту муж може сваку жену нероткињу да замени њеном млађом сестром.

У пустињама Африке расту и такве егзотичне биљке чје корење досеже до дубине од 40 метара.

У Јужној Америци, у Парагвају, пао је крајем месеца октобра 1937 један огроман метеор и дубоко се варио у земљу. Израчунато је да је тај метеор тежак преко 700 тона.

Има у Азији једна побожна секта Индуса чји мушки чланови не пуше, већ једу дуван.

Француски лекар др. Ромис прориче доба када људи уопште неће ријати децу, јер ће жене махом постати неплодне услед учесталих вештачких побачаја.

Природа је храм, али храм чију веру мало њих познају. — Антонио де Хора.

Без свежег ваздуха и светлости и све остало лечење болести не вреди ништа. — Штротмајер.

Хемичари данас умеју из гаса да праве одличан и укусан бутер и млеко. То вештачко млеко и бутер данас се много троши у Америци и Азији.

Човек који је достигао своју деведесету годину, не мора се

више плашити да ће добити запаљење слезог прева.

Едисон је у своје време прорекао да ће сви људи кроз 150 година постати глуви од силне ларме и брујања машина.

Од сталне, упорне главобоље може и најснажнији човек да полуди.

Од пожара, који пустоше у Европи, годишње се упропасти имовина од 6 милијарди динара.

Годишњи завршни рачуни Ратарске Штедионице д. д. у Пашићеву за 1940 годину.

ПОЗИВ
на XXIX. редовну главну скупштину

која ће се одржати у недељу, 16 марта 1941 год. у 15 часова у заводским просторијама, на коју се г. г. деоничари овим учтиво позивају.

Дневни ред:

1. Избор 3 члана за оверовљење присутних деоничара и скупштинског записника.

2. Извештај управе о раду у 1940 год. и поднашање закључних рачуна.

3. Извештај надворног одбора.

4. Давање разрешнице управи и надворном одбору.

5. Прорачун за 1941 годину.

6. Избор 2 члана управног одбора.

7. Избор надворног одбора.
У Пашићеву, 5 фебруара 1941 године.
У П Р А В А.

ХОТЕЛ „СЛОБОДА“

од данас сваког дана
СЕНЗАЦИОНАЛНИ
ВАРИЈЕТСКИ
ПРОГРАМ
у ресторану хотела

СВАКА КУЋА
ТРЕБА ДА
ИМА СВОЈУ
КЊИЖНИЦУ
А СВЕ КЊИГЕ
ДОВИЈЕТЕ
У КЊИЖАРИ
„СЛАВИЈА“